№ 46

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA.

Sroda dnia 17 Lutego 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy której wychodzi, kosztuje na mies. zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor główny w Star. Teatrze Nr. 1790.

JO. Książę Warszawski, Jenerał-Feldmarszałek, Namiestnik Królestwa Polskiego, powrócił dnia wczorajszego z Petersburga do Warszawy.

Londyn d. 4 *lutego*.—Według odebranych z Windsor rozkazów okazuje się, że Królowa i dwór już 12 b. m. są tam oczekiwani, a tak chrzest następczyni na 10 b. m. oznaczony, zapewne odłożonym na póżniéj zostanie, gdy nadto Książę Sasko-Koburski w Londynie spodziewany, dla słabości przybyć tak prędko nie może.— Przeciwnie Król Belgów niezawodnie przybędzie tu dnia 8 i dwa tygodnie w Anglii zabawi. Dla zimnéj pory roku obrzęd chrztu nie w kaplicy pałacu St. James lecz w pałacu Buckingham miejsce mieć będzie. Słychać także, że dzień téj uroczystości Królowa uświetnić ma wydaniem licznych awansów w armii i marynarce. Oprócz tego w tym dniu marynarka otrzymać ma 12 nowych kapitanów i poruczników. Wczoraj odbyła się pod prezydencyą Królowéj tajna rada, na któréj postanowiono aby w liturgii wymieniano imie Księcia Alberta zaraz po imieniu owdowiałéj Królowéj Adelaidy, poczém ministrowie lord Landsdowne, Clarendon i Melbonrue mieli posłuchanie u monarchini. Dziś w biurze spraw zagranicznych odbędzie się znowu rada gabinetowa, na któréj obecni być mają wszyscy ministrowie.

Patronat kościołów angielskich zdaje się być mocno z osobą Księcia Alberta połączony, bowiem *gazeta dworska* w ostatnich swoich N*rach* wymienia czterech czy pięciu proboszczów, przez Jego Król. Wysokość mianowanych.

Według wiadomości z wyspy Bay w Nowéj Zeelandyi z dnia 31 lipca, zjawiła się tam francuzka fregata, i głoszono że wkrótce posiłkować jéj będą trzy inne francuzkie okręty, w celu zajęcia średniéj części wyspy.

Zeszłéj środy umarł tu w 52 roku życia par Irlandyi, Lord Hendeley, szwagier Sir Roberta Peela, którego siostrę w r. 1824 pojął za małżonkę. Najstarszy syn jego Antoni, mający teraz lat 15, obejmuje po nim parostwo. Tegoż dnia zszedł także z tego świata w 48 wieku życia baronet Sir Dawid Erskine; zostawił on jednego syna imieniem Tomasza. Dniem wprzódy zmarł w Blackheath jeden z dyrektorów wschodnio-indyjskiego towarzystwa.

Influenza mocno tu panuje, mianowicie w zachodniéj części stolicy. Służba policyjna, zwykle na ulicach najczęściéj zostająca, wiele bardzo z tego powodu cierpi.

Toczący się proces Hrabiego Cardigan jest przedmiotem ogólnego interesu; sądowe bowiem ściganie pojedynku, który nie zrządził smutnego skutku, w obecnych czasach w Anglii miejsca nie miało. *Standard* takie w téj mierze czyni uwagi: »Obowiązek, jaki mają do wykonania szlachetni sędziowie, jest ciężki i trudny. Z jednéj strony winni są rozstrzygać rzecz według całéj surowości praw, bez względu na istotną sprawiedliwość zdania swojego, z drugiéj muszą dozwolić pojedynków, stanowiąc, że odbycie ich podług przepisów prawa uwalnia od winy zamierzonéj zbrodni; winy, która w każdym innym razie, tak według prawa jak według zwyczaju, nigdy wątpliwo-

ści nie ulega. Życzenie ludu nie powinno wywiérać bynajmniéj wpływu na trybunał sądzący; lecz gdyby lud miał także zdanie, bo zaledwie wiedząc, jakiego ma życzyć rozwiązania temu pytaniu, wyrzekłby, iż wszystko co poprzednie urządzenia mieć chciały, ściśle wykonać należy. Nikt nie może być tak okrutnym i niesprawiedliwym, aby pragnął ukarania oskarżonego officera za czyn, który chociaż nieprawy, lecz od wieków obyczajem społeczeństwa uświęcony, był nieraz naśladowanym; ale także ogólnem jest życzeniem, aby najwyższa izba sprawiedliwości w królestwie nadała życie i moc prawu, które obecnie z użycia wyszło, ale przez które, jeżeliby jeszcze raz do rozpoznania było, nierozsądny, dziki i niechrześciański zwyczaj pojedynkowania się skuteczniéj bez wątpienia byłby ograniczonym, niżeli przez wszelkie inne prawa, owocem mądrości będące. Rzecz szczęśliwym trafem w najlepszém jest ręku i śmiemy spodziewać się, że prześwietny sąd, przed którym ma stanąć Lord Cardigan, znajdzie jaki zaradczy środek, aby wyrok przeciw niemu, w obecnym razie samą sprawiedliwością będący, połączył z takim artykułem prawa, któreby pojedynkom koniec położyło.«

Paryż 7 *lutego.* — Wczoraj wszyscy ministrowie, wyjąwszy marszałka Soult, zgromadzili się w hotelu pana Guizot.

Jenerał Bugeaud spodziewany jest 15 b. m. w Tulonie, skąd niezwłocznie uda się do Algieru.

Wczorajsze posiedzenie izby deputowanych poświęconem było na odczytanie podanych próśb; liczba deputowanych tak była małą, że izba wkrótce zamkniętą została. Kommissya do rozpoznania projektu do prawa o tajnych funduszach obrała prezesem swoim marszałka Sebastiani, a sekretarzem pana Jauffroy. *Journal du Havre* pisze: że królewski trybunał w Rouen wyrok sądu cywilnego w Havre, nakazujący zajęcie papierów i zatrzymanie angielskiego parostatku *James Walt*, skasował i dozwolił statkowi oddalić się niezwłocznie.— Jakoż dnia 3 statek ten z Havru do Londynu odpłynął.

Część dzienników tutejszych gani uwięzienie głównego redaktora i współpracownika dziennika *France*, w takich bowiem razach każdy dziennik składa 100,000 fr. kaucyi. Summa ta jest dostateczną dla zabezpieczenia osoby oskarżonego.

Mowią teraz, że proces kradzieży dyamentów, o którą obwiniona jest pani Lafarge, jak poprzednio utrzymywano, nie będzie odłożonym, lecz nastąpi zaraz po wyzdrowieniu obwinionéj.

Z przyczyny nadzwyczajnego zimna w Paryżu okazały się ślady wścieklizny na niektórych psach. Policya rozkazała, aby zabijano każdego psa, który bez skrępowanego pyska na ulicy się pokaże; w skutku czego wczoraj w jednéj części miasta przeszło 50 psów zabito.

Rząd ogłosił następujące depesze telegraficzne z Madrytu pod d. 1 lutego: Ambassador Francuzki do ministra spraw zagranicznych. Kwestya o Duero już ukończona. Izba parów głosowała o prawie uregulowania żeglugi na téj rzece. Królowa prawo to zatwierdziła. Jak się każdy domyśla, jest w téj depeszy mowa o Królowéj portugalskiéj i o izbie parów w Lizbonie. Gabinet hiszpański dzień 31 stycznia za ostatni termin wymaganego z Lizbony zadosyć uczynienia oznaczył; widać, że to zadosyć uczynienie w sam czas nastąpiło. Donieśliśmy, że wybory w Madrycie rozpoczną się z d. 1 lutego. Otwarciu ich sprzyja pomyślna wróżba.

Messager udziela następującego telegraficznego doniesienia, które jest tylko powtórzeniem poprzednio udzielonych wiadomości: Malta 28 stycznia. Konsul francuzki do ministra spraw zagranicznych. Flotta turecka po jéj zwróceniu Alexandryą opuściła. Soliman Basza przybył do Kairu z dywizyą 8000 ludzi. Ibrahim zbliża się do Gaza dokąd mu wysłano Nil dla przyholowania go do Alexandryi.

Według listu prywatnego z Konstantynopolu, Sułtan miał rozkazać Baszy Egiptu zaniechania natychmiast ciągle trwającego obwarowania Alexandryi.

Donoszą z Algieru pod d. 26 *stycz.* że na przyszłą wiosnę spodziewają się tam rozstrzygającéj wyprawy. Wiele przewozowych okrętów ze środkami żywności i innymi efektami wyruszyło z Tulonu, płynąc, do Algieru. Jest nadzieja, że do 1 Kwietnia ziemia algierska dostatecznie uprowidowaną będzie. Stan istotny armii czynnéj obecnie wynosi 60,000 ludzi. Głoszą, że jenerał Bugeand zaraz po przybyciu swojém zajmie się ulepszeniem stanu zdrowia armii afrykańskiéj. Twierdzą, że przyszła chwila prędkiéj i rozległéj kolonizacyi; Arabowie są osłabieni i znudzeni wojną. Zajęcie Medeah i Miliana oddaliło ich od Algieru i Metidyi. W Sahel i na równinie jest miejsce na 100,000 osadników.

Dopisek. Dowiadujemy się, że zamierzona wyprawa naprzód ku Tekedemptowi skierowaną zostanie, gdzie się obecnie znajdują główne siły Abdel Kadera.

Bruksella 6 *lutego.* Minister robót publicznych zajmuje się w téj chwili systematem jednakowéj taxy na wszystkie listy w Belgji. Jeden urzędnik pocztowy oddawna jest w Anglii dla wyuczenia się tamecznego systematu.

Niedawno zaszłe tu niespokojności między węglarzami, skutkiem energicznych zabiegów władz wojskowych i policyjnych, udało się zatamować; lecz słuszna panuje obawa, aby burzliwy duch ludu za najpierwszą sposobnością, takowych niespokojności niewznowił, i coraz bardziéj w kraju nierozszerzył. Prawdziwą bowiem ich przyczyną nie są wymagane książeczki wyrobnicze, lecz raczéj ma ona związek z poruszeniami rzemieślników, jakie ostatniemi czasy objawiły się w Francyi i innych krajach.

Monachium 7 *lutego.* Jutro o godzinie 3 z południa odbędzie się obrzęd zaślubin Jaśnie oświeconéj młodéj Księżniczki Teodolindy Leuchtenbergskiéj z JW. hrabią Wilhelmem Wirtemberskim. Dostojny narzeczony dopiero dziś tu przybył, bowiem J. K. W. Książe Fryderyk Wirtemberski, siostrzeniec Króla Wirtemberskiego, nagłą złożony chorobą, podróż wstrzymać musiał; jednak ma tu przybyć jutro rano, jeśli stan jego zdrowia się polepszy, aby towarzyszyć obrzędowi. JOO. Księztwo Hohenzoller Hechingen od wczoraj znajdują się w naszem mieście.

Rzym 28 *stycznia.* Dziś rano wysłano kuryera do Lyonu, który tamtejszemu Arcy-Biskupowi Mons: de Bonald wiezie rodzaj papiezkiego breve, w którém Jego Świątobliwość stanowi o wkrótce nastąpić mającém ozdobieniu go purpurą. Prałat ten, oddawna znany jest z wysokiej pobożności, a kościoł gallikański posiada w nim godnego swójego reprezentanta.

Ostatnie listy z Ankony donoszą: czynią tu wielkie przygotowania do przyjęcia, co chwila spodziewanego, Księcia następcy tronu bawarskiego, Czyli Książę uda się do Rzymu? dotąd niewiadomo, mimo zaprosin licznych przyjacielskich.—Massy nadzwyczajne śniegu, który tu spadł, przechodzą pojęcie. Pagórki najwyższych drzew są nim pokryte, a spadające z gór lawiny, mimo wszelkich usiłowań tamują drogę.

Dziś przed południem w kościele Sgo Karola al Catenari, o koło 150 osób powiększéj części członków znanego towarzystwa akademii muzycznéj Séj Cecylji, wykonało rekwijem Mozarta. W przepełnionym kosciele, między wielu znakomitymi rzymianami widziano wielu niemców, anglików, francuzów, Rossyan, a wszystkich czcicieli naszego wielkiego Chiaro Maestro.

Madryt 25 *stycznia.*— Jenerał Major don Evaryst San Miguel, za dowództwo armii centralnéj i wzięcie Cantaviei, otrzymał wielki krzyż orderu Ferdynanda, a Jenerał Major Secane, mianowany został Jenerał-Lejtnantem.

Dziennik ministeryalny *la Constitution* zaprzecza wieści o skasowaniu żeńskich klasztorów, zapewnia owszem, że te mniszki, które w klasztorach pozostać żądają, żadnéj niedoznają przeszkody i że rząd bierze je pod szczególną swoją protekcyę.

Lizbona 23 *stycznia.*— Nowe prawo o wstrzymaniu nadużyć druku pierwszy pocisk ode-

brało. Wydawca dziennika *National* appellował do trybunału drugiéj instancyi co do wytoczonego mu processu o nadużycie wolności drukarskiéj. Jego Adwokatem był deputowany Leonel Tawares Cabral, a sędziami pięciu septembrystów, między którymi dwaj poprzedni ministrowie stanu, którzy zatwierdzili, zasądzony na prawie, prawdzie i zdrowym rozsądku wyrok trybunału piérwszej instancyi. Prassa anarchiczna wie teraz gdzie ma szukać barrykad przeciw nowemu prawu. *National* wyszedł znowu, ale mówią, że właściciel chce go sprzedać.

Od granic tureckich. Powszechna gazeta augsburska podaje następujące z Paryża i Londynu o wschodzie wiadomości: »Jak się z pewnego dowiadujemy źródła, wielka Brytannia powzięła myśl zapewnienia Jerozolimie, Betleem i innym chrześcijańskim miastom Palestyny, bezpiecznego i od ottomańskiéj władzy niezależnego bytu. Rownież w Londynie podzielają zamiar ustanowienia nowego administratora Jerozolimy; jest zatém rzeczą niezawodną, że państwa europejskie z Portą stosowne w tym względzie rozpoczną układy. Jest to przedmiot, do traktowania którego należeć będą wszystkie mocarstwa, niewyłączając Francyi i Porty. Co się obecnie dzieje, może być uważaném jako wstęp do stanowczego uregulowania wschodniéj sprawy.«

»Układy o wschód trwają nieprzerwanie. Wostatnich czasach obsadzenie twierdzy St. Jean d'Acre wojskiem angielskiem, było przedmiotem dyplomatycznych znoszeń, z których wyprowadzono pytanie, czyby nie było właściwszém i bardziéj celowi odpowiadającém obsadzenie téj twierdzy czysto turecką załogą. Lord Palmerston, którego prawa polityka względem wschodu prędzéj lub poźniéj uznanie i wdzięczność powszechną zjedna, ogłosił iż zgadza się z zamiarami mocarstw stałego lądu; oznajmił nadto że Anglia jest ciągle gotową, stosownie do zdania Porty i jéj sprzymierzonych, odwołać wojsko angielskie z St. Jean d'Acre i oddać tę twierdzę załodze ottomańskiéj. *Dopisek.* Kwestya o obsadzeniu St. Jean d'Acre już jest rozwiązaną. Anglia objawiła gotowość opuszczenia jéj, skoro to zażądaném zostanie; wyrażając oraz życzenie i niejako warunek, aby także Saida czysto turecką załogą obsadzoną została. Obecna załoga Saidy składa się po największéj części z wojska austryjackiego.

Aleksandrya 21 *stycznia.* — Flotta turecka z 10 liniowych okrętów 10 fregat i 7 mniejszych statków złożona, około 1,600 dział licząca już wypłynęła z portu, dziś wyruszy do Marmarizza. 18 miesięcy spoczywała w porcie, i w chwili przybycia miała oprócz 15,000 majtków, 7,000 ludzi na pokładzie swoim, których na początku buntu do Syryi wysłano. Teraz jest tylko przeszło 8,000 majtków; 5000 umarło, inni zbiegli. Flotta turecka kosztowała Mehmeda około 3 milion. złotych, również tyle koszuje go corocznie własna flotta, za którą około 100 mili. fr. zapłacił. Obie więc flotty, które staremu baszy dobrzy jego przyjaciele Francuzi sprawili, posłużyły tylko do wzbogacenia niektórych liwerantów, do wystrzelenia niektórych Salw, do przygotowania mu teraźniejszego jego położenia i do pomnożenia armii jego jednym więcéj nieukiem Achmedem Baszą. Gdyby był połowę téj summy na kanały i inne wewnętrzne potrzeby kraju obrócił, Egipt byłby teraz najswietniejszym i najbogatszym w świecie krajem, gdy przeciwnie, jest najuboższym i politowania godnym. Mehmed Ali przygotowuje się do podróży w górny Egipt dla przystąpienia do rozporządzeń o krajowéj oświacie. Gdyby on czynność swoję na tém chciał ograniczyć, przyniosłoby mu to więcéj zaszczytu i sławy jak krótkotrwałe zdobycze.

Teatr nowy rozmaitości. — Dziś komedyoopero, *Papugi Naszéj Babuni*; — komedyoopera, *Łucya* czyli *Pamiątka.*
